

Dječji vrtić "Opatija" - vrtić *Volosko*

S NOVOM ORGANIZACIJOM RADA KA BOLJEM ZADOVOLJAVANJU POTREBA DJECE

Programsko usmjerenje omogućilo je primjenu raznovrsnih pedagoških ideja i metoda utemeljenih na humanističkim koncepcijama, a u cilju učinkovitog zadovoljavanja potreba djece i podizanja kvalitete odgojno-obrazovnog rada.

Za ostvarivanje određenih pomaka u radu neophodno je izvršiti čitav niz promjena - od formalnih do temeljnih. Analizom dosadašnjeg načina rada, načinjenom na temelju praćenja, došli smo do određenih pokazatelja iz kojih proizlazi da postoji još čitav niz mogućnosti koje bi dovele do zadovoljavanja individualnih potreba djece i podigle kvalitetu odgojno-obrazovnog rada na višu razinu.

Potaknuti tim pokazateljima započeli smo s reorganizacijom prostora u većini objekata, područnih odjeljenja Dječjeg vrtića "Opatija", i, naravno, u većini odgojnih skupina. Nastojali smo, koliko je bilo moguće, promijeniti organizaciju rada s djecom koja nemaju potrebe za poslijepodnevним odmorom, itd. Ubrzo smo uvidjeli da smo time zadovoljili samo neke od čimbenika, jer su se i dalje osjećali stanoviti nedostaci u odgojno-obrazovnom procesu. Postupno smo, tijekom rada i razgovora s odgajateljima, a u svezi sa svrhom koju smo naznačili, došli do spoznaje da je jedan od ograničavajućih čimbenika suvremenoj praksi "tradicionalna" organizacija radnog vremena odgajatelja i pomoćnog osoblja te prilagodavanje unesenih odgojno-obrazovnih promjena postojećoj organizaciji ustanove, umjesto obrnuto, prilagodavanje organizacija i ustroja navedenim promjenama.

Odlučili smo, iako smo znali da neće ići bez teškoća i otpora, poduzeti neke "zahvate", barem u nekim našim vrtićima. U onima gdje su odgajatelji bili spremni na promjene za koje su pokazali želju i inicijativu. Zajednički smo odlučili: temeljito ćemo promijeniti organizaciju rada da bismo stvorili optimalne uvjete za zadovoljavanje individualnih potreba djece i poboljšanje kvalitete odgojno-obrazovnog procesa, oslobodit ćemo se stereotipnih pristupa odgojno-obrazovnom radu i

osloniti se te maksimalno podržati inicijativu odgajatelja kao važnog nositelja i izvršitelja promjena.

U tu smo svrhu nastojali:

- prilagoditi radno vrijeme odgajatelja potrebama odgojno-obrazovnog rada, dakle smjene odgajatelja prilagoditi i uskladiti tako da se omogući maksimalno zadovoljavanje individualnih potreba djece u svim razdobljima dana;
- napustiti ustaljenu praksu podjele djece po odgojnim skupinama a postići podjelu prema interesima djece;
- stvoriti naviku kod djece da se u cilju zadovoljavanja potreba obraćaju svim odgajateljima;
- osigurati različitost materijala u sobama za dnevni boravak djece - svaku prostoriju opre-

Ulaz u radionicu matematike

ti drukčije, različitim didaktičkim i potrošnim materijalom, alatima, kompjutorima, igračkama itd.;

- omogućiti djeci slobodno kretanje i slobodan izbor prostora, odgajatelja, radionica i igraonica prema vlastitim interesima;
- uzimanje obroka, poslijepodnevni odmor i sl. prilagoditi stvarnim potrebama djece, a ne rasporedu pomoćnog osoblja;
- potaknuti odgajatelje da zapažanja o djeci bilježe na temelju zajedničkog dogovora o tome što bi trebalo dovesti do stvaranja kompletnije slike i boljeg upoznavanja djeteta i njegovih potreba;
- aktivno uključiti roditelje tako da svojim prijedlozima, primjedbama i savjetima doprinose podizanju kvalitete odgojno-obrazovnog rada;
- stvoriti kod roditelja naviku da ostvaruju kontakte sa svim odgajateljima.

Kako bi se ostvarile postavljene zadaće i cilj potrebna je podrška svih djelatnika, odgajatelja i tehničkog osoblja koji će sudjelovati u projektu, a radi zajedničkog praćenja i analiza koje će se raditi kontinuirano u suradnji sa stručnim timom. Odlučili smo da se ovakav pristup počne ostvarivati, iz ranije navedenih razloga, u vrtiću *Volosko* koji djeluje u sklopu Dječjeg vrtića "Opatija" i ima

Radionica raznovrsnim materijalima

Radionica za čitanje i pisanje

Radionica za čitanje i pisanje

ukupno 64 upisane djece i to 41 dijete u 6-satnom programu i 23 djece u 11-satnom programu.

Krajem prošle pedagoške godine reorganizirali smo prostore za boravak djece u radionice (ranije: *kutići*) i postepeno započeli s promjenama u načinu rada. U početku se to ostvarivalo s dozom opreza pa i nesigurnosti, ali su prednosti uočene vrlo brzo. Na mjesečnim dogovorima vršili smo analize, pronalazili različite načine za unapređivanje postignutih rezultata i, nakon jednogodišnjeg praćenja, došli do zaključka da bismo bolje rezultate mogli postići novom drukčijom organi-

zacijom rada. Neposredno pred početak ove pedagoške godine, zajednički s odgajateljima, započeli smo s razradom te zamisli. Navest ćemo konkretne primjere promjena koje smo poduzeli.

Do sada je radno vrijeme odgajatelja u poludnevnom boravku bilo od 7:30 do 13:30, a u cjelodnevnom boravku od 6:00 do 12:00 odnosno od 10:30 do 16:30. Novi raspored rada sada ima četiri smjene i to: jedan odgajatelj radi od 6:00 do 12:00 sati, drugi radi od 7:30 do 13:30 sati, treći od 9:00 do 15:00 sati, a četvrti od 10:30 do 16:30 sati. Odgajatelji mijenjaju smjene tjedno, što zna-

ći da sva četiri odgajatelja odrade sve smjene tijekom jednog mjeseca. Osim toga, prostorije u vrtiću smo, svaku zasebno, uređili potpuno različito. Do sada su sve tri prostorije bile vrlo slično uređene i opremljene istim sredstvima i materijalima, a sada se ti prostori međusobno bitno razlikuju. Svaka soba dnevnog boravka ima svoje specifičnosti i posebnosti te smo ih nazvali *radionice*.

Djeca samostalno odabiru sredstva i materijale za igru i aktivnosti, ovisno o interesima i cirkuliraju iz prostora u prostor. Odabir prostora ovisi o njihovim interesima i potrebama. Osim što dijete može birati sredstva i materijale, može birati i odgajatelja. Djeca koja su već ranijih godina bila upisana u vrtić, posebno djeca iz cjelodnevnog boravka čiji je prostor uvijek bio na prvom katu sada više vremena provode u drugim prostorima. I do sada je bila praksa da se djeci omoguću odlazak u drugu odgojnu skupinu ukoliko za to izraze želju, ali su to bili samo pojedinačni slučajevi. Podjela po odgojnim skupinama koja ima svoj prostor i svog odgajatelja ipak na određeni način spustava djecu. Vrlo često koristi se izraz (i mi smo ga koristili) "netko nam je došao u goste", "došao nam je prijatelj i malo će se poigrati s nama" itd. Svako je dijete ipak bilo povezano sa svojom odgojnom skupinom. Danas mi vidimo koliko su te veze bile jake, odnosno koliko su djeca sada slobodnija. Na osnovi dosadašnjeg iskustva, koje je još uvijek skromno, možemo reći da djeca zaista biraju radionice, da se ne zadržavaju samo u jednoj prostoriji tijekom dana, da sve odgajatelje prihvaćaju kao "svoje tete" i da u svim prostorima vlada radna atmosfera.

Odgajatelji svoj rad planiraju ovisno o smjeni u kojoj rade, odnosno o prostoru u kojem će provoditi odgojno-obrazovni rad s djecom. To ne znači da ne postoji mogućnost odstupanja. Ono što odgajatelji poštuju su potrebe i interesi djece, a ne svoj unaprijed zacrtan plan. *Slizjedijete, a ne plan!* osnovno je načelo Reggio pedagogije. Odstupanja su moguća i ona se događaju, a to se bilježi. U svemu tome najbitniji je timski rad, dobra suradnja sa stručnim timom, među odgajateljima i s tehničkim osobljem.

Ovakve i slične promjene ne mogu se uvoditi ukoliko svi djelatnici koji trebaju biti nositelji promjena to ne podržavaju. Odgajatelj je ipak najbitniji čimbenik u cjelokupnom procesu odgojno-obrazovnog rada.

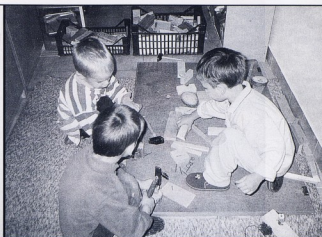
**Bogdanka Čepić, Đurđica Pilepić,
Jadranka Suzić, Anja Turza - odgajateljice**

S NOVOM ORGANIZACIJOM RADA U NOVU PEDAGOŠKU GODINU

U protekloj pedagoškoj godini postupno smo započeli uvoditi promjene u naš rad s djecom. U početku smo imali dilema i problema, međutim, uvidjeli smo da novi pristup radu djeca prihvaćaju s lakoćom i zadovoljstvom. Novi kutići opremljeni s puno raznovrsnog materijala, čak i pravog alata za stolarsku radionicu, za šivanje i krojenje, za popravak starih kućanskih strojeva, tranzistora itd. djecu su zainteresirali toliko da su se jedva vjeli u prostoru. Bili su toliko zaokupirani "poslom", a pritom istodobno oprezni, zadovoljni, ponosni na svoje rezultate, da smo svi bili iznenađeni. Svi ti rezultati na nas su djelovali kao poticaj, stoga smo počeli razmišljati o novim mogućnostima za povećanje kvalitete odgojno-obrazovnog rada u svrhu zadovoljavanja djetetovih potreba i, naravno, što kvalitetnijeg življenja djece u ustanovi. Svi pokazatelji koje smo dobili analizama upućivali su na nužnost promjena u organizaciji rada. Složili smo se da djecu nećemo dijeliti po odgojnim skupinama, niti po programima, stoga smo morali organizirati prostore u kojima borave djeca tako da se međusobno razlikuju i obiluju raznovrsnim materijalima i poticajima za djecu. Izgledalo je to prilično jednostavno, ali kada smo krenuli u realizaciju pokazalo se da to baš i nije tako. Obzirom da je zamišljeno da svaka prostorija ima različite kutiće najjednostavnije smo ih organizirali u prvoj prostoriji, a najteže u trećoj - posljednjoj. Činilo nam se da prva prostorija pruža djeci sadržajno bogatstvo, a istovremeno nam se činilo da je u trećoj prostoriji zapravo prisutno siromaštvo sadržaja.

Istodobno smo, raspravljajući, došli do ključka o neracionalnosti takvog rasporeda "kutića" u našim sobama. Jer, svaka je soba imala ili nastojala imati iste kutiće opremljene onako kako su nam dopustale mogućnosti i snalažljivost. Zašto ne bismo imali, za sve tri sobe, samo jedan kutić ili, kako smo to kasnije nazvali, *radionicu*, ali zato dobro opremljenu i namijenjenu svojoj djeci?

Nije vjerojatno da će sva djeca u isto vrijeme htjeti biti u istoj radionici ili igraonici, već će, vjerojatnije, željeti birati i istraživati različite mogućnosti koje će im takav raspored pružati. Istodobno, htjeli mi to ili ne, imat ćemo jednu veliku "mješovitu" grupu, dakle djecu od tri pa čak i dvije i pol godine do šest ili sedam godina. Kakve su prednosti takve grupe uvjerili smo se vrlo brzo, posebice u svakodnevnom životno praktičnim aktivnostima, za vrijeme uzimanja obroka, pomaganju djeci pri rješavanju za njih "velikih" problema

Stolarska radionica

vezivanja vezica na cipelama, oblačenju, tješnju mlade djece, ali isto tako i u "učanju" slova, pisanju, itd.

Danas su tri prostorije u kojima borave djeca imamo sljedeće radionice i kutiće:

- u sobi dnevnog boravka u suterenu (to je soba koja ima izlaz na terasu) imamo radionicu opremljenu spravama za tjelesne aktivnosti, likovnu radionicu, glazbenu, stolarsku radionicu i radionicu opremljenu različitim materijalima iz kojih djeca mogu izrađivati različite konstrukcije te ispod stepenica igraonicu;
- u drugoj sobi dnevnog boravka koja se nalazi u prizemlju imamo računarsku radionicu opremljenu s dva komputora i pisačima u kojima su instalirani programi za djecu predškolske dobi, zatim radionicu za pisanje i čitanje te drugu za matematiku, kutić čakavštine i radionicu za istraživanje i eksperimentiranje;
- u sobi dnevnog boravka na prvom katu imamo: spavaonicu za djecu koja imaju potrebu za poslijepodnevni odmorom, prostrani kutić kuhinje i dnevnog boravka opremljen s televizorom, videorekorderom, naslonjačima od spužve, slikovnicama itd. zatim imamo presvlačionicu opremljenu različitim starom odjećom i obućom i naravno, neizbježnim ogledalom.

To su kutiće i radionice koje smo osmislili mi odgajatelji, a tijekom rujna djeca su već oformila nove kutiće - mjenjačnicu i tržnicu, prema aktualnosti trenutka.

Mi želimo, pored ostalog, da upravo djeca budu ta koja će osmišljavati i stvarati dodatne kutiće i radionice, sukladno svojim interesima. Iako je razdoblje praćenja ovakvog načina rada vrlo kratko, već imamo pokazatelje da djeca dobro pri-

hvaćaju samostalno biranje prostora i radionica, a pokazalo se i da je pomoć starije djece mladima prisutnija nego ranije - posebno smo to uočili u radionici pisanja i čitanja, ali i u svakodnevnom životu. Razdoblje prilagodbe djece proteklo nam je bezbolnije nego ranijih godina i trajalo je kraće.

Ovo su tek naša prva iskustva s ovakvim ustrojem i organizacijom rada. Valja reći da nije sve išlo bez poteškoća. Ovakav pristup zahtijeva praćenje svakog djeteta, više međusobne suradnje, dogovaranja, usklađivanja ponekad i različitih stavova o istom djetetu, jer informacije koje dajemo roditeljima moraju biti zajedničke. U vođenju bilješki još uvijek nismo postigli željenu razinu, stoga još uvijek tražimo moguća rješenja.

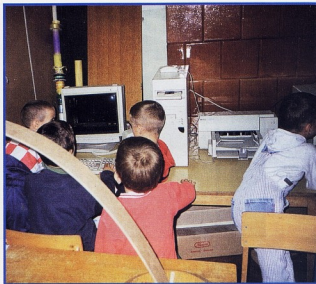
Jedan od problema na koje smo ubrzo naišli bila je proslava dječjeg rođendana. Do sada je to bilo jednostavno. Svako je dijete rođendan proslavilo u svojoj odgojnoj skupini. Sada takva skupina više ne postoji, postoji jedino skupina djece koja trenutačno ima iste interese. No, sigurno nije rješenje da dijete proslavi svoj rođendan s djecom koja su se slučajno zatekla s njim baveći se istom i sličnom aktivnošću. Jedino prihvatljivo rješenje koje smo u relativno kratkom roku trebali provesti bilo je da dijete samo odabere prijatelje s kojima želi proslaviti rođendan. Nismo bili baš sigurni da će to biti dobro, ali smo ipak predložili jer drugo rješenje nismo imali. Ideja se pokazala izvrsnom. Dijete je bez razmišljanja odabralo krug prijatelja s kojima je željelo slaviti. Na naše sugestije kojima smo željeli provjeriti tu odluku reagiralo je odlučno. Bilo je sigurno, nije se dalo zbuniti niti prihvatiti bilo kakav prijedlog sa strane. Njegova je odluka bila konačna.

Veliki tješe male

Kao što pratimo reakcije djece, tako pratimo i reakcije roditelja. Većina je roditelja zadovoljna i podržava ove promjene, no ima i onih koji to promatraju s nevjericom. Ne mogu se naviknuti da djeca nemaju svoju (jednu) "tetu". Novoj organizaciji rada prilagodili smo i naše radno vrijeme tako da sada imamo četiri smjene, koje svaki odgajatelj odradi u toku jednog mjeseca. Nije uvijek ista osoba kod jutarnjeg prijema, niti uvijek ista osoba radi s nespavačima. Mišljenja smo da je dobro da se dijete ne vezuje samo za jednog odgajatelja, već je dobro da ima više osoba s kojima kon-

Mjenjačnica

Računarska radionica

taktira. Događalo se ranijih godina da dijete iz poludnevnog boravka ne želi ostatu u vrtiću samo zato jer njegove tete nema u vrtiću. Koliko je to bio problem za dijete, toliko je to bio i problem za roditelje. S roditeljima smo proveli anketu koja je upravo u fazi obrade i na osnovi dobivenih pokazatelja usmjerit ćemo se na pružanje detaljnijih informacija, te prihvatiti njihove prijedloge.

Još uvijek imamo problema kod izrade dnevnih i tromjesečnih planova i procjena i još mnogo drugih otvorenih pitanja, no na to smo bili spremni. Upravo pronalaženje rješenja i odgovora pruža nam osjećaj kreativnosti i sposobnosti snalaženja u različitim situacijama. Ne postoje individualni problemi, postoje samo naši zajednički problemi, samim tim i nisu tako teški, kakvi god bili.

Iako je naše iskustvo s novom organizacijom rada još uvijek skromno, na osnovi bogatog iskustva s dosadašnjom organizacijom možemo sa sigurnošću tvrditi da su se promjene već u početku pokazale dobrima i primjerenijima djetetu. Poteškoće s kojima ćemo se susretati na ovom putu unapređivanja odgojno-obrazovnog rada s djecom predškolske dobi, našom djecom u vrtiću *Volosko*, pažljivo ćemo bilježiti i ponekad vas izvijestiti o tomu, kako biste se i vi možda odlučili, ako vam to uvjeti dopustaju, na ovakvo ili slično istraživanje.

Smiljana Paragvaj - ravnateljica,
Tanja Ujčić - pedagoginja